

Duela astebate gerran hasi ziren Ipar Osetia eta Inguxetiako indar armatuak. Kaukasoko lurraldea bolborategi bihurtu da azkenaldi honetan, SESB desagertzearekin batera areagotu egin dena. Osetiar eta inguxen arteko borrokak ere testuinguru honetan kokatu behar dira. Guztia Vladikavkaz

hiriaren jabetzan mugatzen da. Egun Ipar Osetia-ko hiriburu dena, beraiena dela erreibindikatzen dute inguxek, historikoki dagokiena. Lurraldearen kontrolerako etnia eta erlijio desberdinen arteko borroken sinbolo bihur daiteke, Israel eta herrialde arabiarren artekoaren antzekoa.

Kaukasoko palestinaren borroka

Inguxek Stalinen garaian ebatsi zizkieten lurak exigitzen dituzte

DONOSTIA

Osetiar eta inguxen arteko gerrak Errusiako Federazioko mugen bortxazintasuna dudan jarri du berriro. Duela 58 urte Stalinekin heriotzera kondenaturiko herri inguxa lurrik gabe dago. Egia esan, inguxek ez dute beren estatutik izan, Errusiako inperioak Kaukaso konkistatu aurretik, beren tribuak ez baitziren batu.

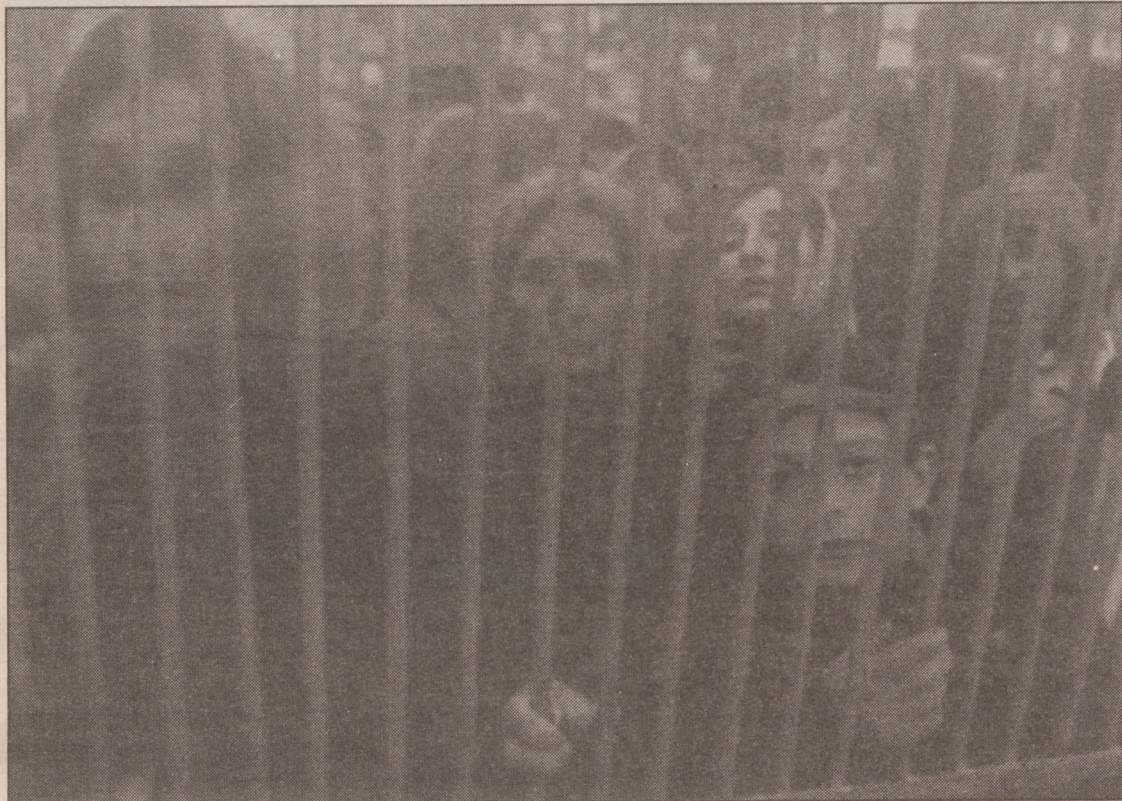
200 urtetan zehar Errusiako tropak eta hauen aliatuak ziren osetiar eta georgiarren kontrako borrokek ingux, txetxeniar, kardinio, lesgin eta mendietako beste herri musulmanen aliantza sortu zuten. Iraultza boltxebikearen ostean, Dibisio Basatia izena hartu zuten menditar islamiarren izan ziren Armada Zuriko indarrik onenak, ideia komunistek ez baitzuten bat egiten menditarren ohitura eta kultura-rekin.

Baina 1922an Armada Gorria, Kaukason zaldun osetiarrek osatutakoa, eskualde horren jabe egin zen, eta menditarren erresistentzia odol eta suarekin zapuztu zuen.

1924ean, lehendabiziko aldiz inguxek eta osetiarrek autonomia lortu zuten: Menditarren Errepublikak Sozialista Sovietarretik eskualde autonomo inguxa eta Ipar Osetia jaio ziren. Vladikavkaz, tribu inguxak kontrolpean edukitzeko Terek ibaiaren 1784ean gorturiko errusiar gisa sortutako hiria Errusiaren agindupe zuzenean geratu zen, baina ibai arroaren eskuineko aldean erakunde inguxak jarri ziren eta ezker aldean osetiarrak.

TXETXENO INGUXAREN SORRERA 1934ean, Stalinek eskualde inguxa eskualde autonomo txetxeniarrekin bat egin zuen eta bi urte beranduago Txetxenia-Inguxetia errepublika izendatu zuten eta Groznen jarri zuten hiriburu, konkistatzaile errusiarren beste hiri-gorturleku bat. 1936an Vladikavkaz —urte sovietarretan zehar Dzaujdjikau eta Orjonikidze izenak ere izan zituen—, Ipar Osetiako Errepublika Autonomoaren hiriburu bilakatu zen, biztanleen erdiak inguxak izan arren.

1944ean, berriz, txetxeniar eta ingux guztiak traidoretzat jo zituen Moskuk eta Kazakhstan eta Kirgizistanera atzerriratu zituzten. Txetxeno-Ingux Errepublika abolitu egin zuten, eta Grozni eskualde errusiar bihurtu zen zati-rik handiena, beste zatia Dages-

Vladikavkazetik ihesi joandako errefuxiatu inguxen egoera ez da batere ona.

REUTER

Iazko urriko iraultzak txetxenoak eta inguxak banandu zituen: bigarrengeko, Errusiak soilik itzuliko dizkiela lurak pentsatuz, Federazioan segitzea erabaki zuten.

tan eta Georgiaren artean banatuz.

Stalinen heriotzak eta Nikita Khrustxovek hasitako irekitzearekin, inguxen eta Stalinek zigortutako beste herri batzuen berreskurapena posible egin zen. 1957an Txetxeno-Ingux Errepublika berrezarri zuten, baina Terek ibaiko eskuineko arro guztiek —1944 arte bizi ziren 34.000 biztanleetatik 31.000 inguxak ziren—, Osetiaren zati izaten segitu zuten.

INDEPENDENTZIAREN ONDOREN BANAKETA

Gaur egun lurralde horretan —Vladikavkazeko auzune garrantzitsuetako bat—, gatazkaren zentroan, 40.000 pertsona bizi dira. Horietatik ofizialki 17.000 dira inguxak, baina adituen arabera 33.000 izango dira, Ipar Osetiako Gobernuak inguxei lurak erosteko jarritako zailtasunak medio, abizen sasio-setiar asko baitaude erroldetan.

Txetxeniako 1991ko urriko iraultza eta independentzia aldarrikapenak txetxeniarrek eta inguxak banandu zituen: bigarrengeko, Errusiak soilik itzuliko dizkiela lurak pentsatuz, Errusiako Federazioan segitzearen aldeko botoa eman zuten erreferendum bidez. Beren esperantzak «herri zapalduak berregiteko» lege onarritzen ziren, 1991ko apirilean onartu zena. Lege honek zioenez, «Konstituzioz kontrakanporatzen aurreko lurralde-nazio mugak» berrezarriko ziren.

Iragan uztailaren 4ean Errusiako Legebiltzarrak Ingux Errepublika edo Inguxetiaren osaketa onartu zuen, hiriburu Nazran izango zuelarik, baina muga zehatzik gabe, hauek Txetxeniarekin negoziatu beharko baitira. Egun bat lehenago, Legebiltzarrak aldi bat ezarri zuen

Iragan uztailaren 4ean Errusiako Legebiltzarrak Ingux Errepublika edo Inguxetiaren osaketa onartu zuen, hiriburu Nazran izango zuelarik, baina muga zehatzik gabe.

«herri zapalduen berregiterako», 1995eko uztailaren 1erako epea jarritz.

EGUNGO ENFRENTAMENDUEN HASIERA

Osetiarrak, ordea, ez zuten egun horretara arte itxaroterik nahi izan, beren gustukoa ez den erabakia zen bestalde. Inguxen auzoak Poliziaren kontrolpean jarri zituzten, eta beren herrietan Ipar Osetiako Barne Ministerioa tankeak agertu ziren, eta Goardia Errepublikarreko tropak, duela urtebete «balizko inbasio inguxari aurre egiteko» osatutakoarenak.

Iragan urriaren 20an 12 urteko neskatxa ingux bat hil zen ibilgailu blindatu osetiar baten gurrupilpean, Terekeko eskuin arroan; kale guztietan barrikadak jarri zituzten eta eskopeta eta labanez armaturiko inguxek indar armatu osetiarren kontra ekin zitoten behin eta berriro, arma gehiago lortzeko asmoz.

LABURREAN

TXIPREKO AUZIAN aurrerapausorik ez

Txipreko komunitate turkiarraren burugogorkeriak Butros Gali NBEko idazkari nagusiaren ahaleginak berriro ere alferrik galdu dituela dirudi, 1964ean indar turkiarrek inbaditu zutenetik bi komunitatetan banandua egon den irlaren batasuna lortzeko. Txipreko lehendakariak adierazi zuenez, bateratzea lortzeko arazo bakarra «beste aldeak bi estatu egoten segitzea» nahi duela da. Txipreko lehendakariak negoziaketak amaitutzat jo zituen ●

KUBA: zentral nuklearren obrak berriro martxan

Juraguako zentral nuklearreko obrak berriro martxan jartzea negoziatzen ari dira Errusia eta Kuba, Soviet Batasuna zena desagertzearekin bat geldituta egon ondoren. Errusiako iturriek adierazi dutenez, eraikuntzarekin segitzeko hirugarren kide baten bila dabilta, EEBBen enbargoa kontutan hartu gabe. Errusiak obrekin aurrera segituko du Kubako presentziarekin jarraitzearen truke ●

EEBB: beltz bat hil zuten poliziak kargutik kenduak

Detroiteko Justiziak beltz bat jipoitu eta hil zuten zazpi poliziaren enplegu eta soldatarik gabe utzi ditu, eta horietatik batzuk epaitu egingo dituztela espero da. Rodney King gaztea jipoitu zuten kasuaren antzekoa da hau, eta horregatik, uste da poliziak epaitu eta kondenatu egingo dituztela, Los Angeleseko gertaerak berriro jazo ez daitezen ●

ALKANDORA sakratua itzultzeko eskakizuna

Txerokee, komantxe, tuskarora eta seminola herri indiarrek 'Amerikako Oroimenak' erakusketaren antolatzaileei Izpirituaren Dantzako alkandora sakratua itzultzeko exigitu diete. Alkandora sakratua 1890eko Wounded Knee azken borrokan EEBBetako Armadako militar batek hartu zuen, eta geroztik indiarren eskuetatik urrun egon da ●